

Hanskebruk i tannhelsetjeneste

Nasjonal arbeidsgruppe for basale smittevernrutiner

April 2026

Innhold

- Håndhygiene – kort om når og hvordan
- Hansker – et viktig smitteverntiltak
 - Indikasjoner for bruk av hansker
 - På- og avkledning av hansker
 - Bruk av hansker i kontakt med smitteførende pasient
- Andre viktige prinsipper rundt bruk av hansker
 - Valg og oppbevaring av hansker
 - Bruk av pinsett
 - Hansker og hudirritasjon
- Oppsummering
- Referanser

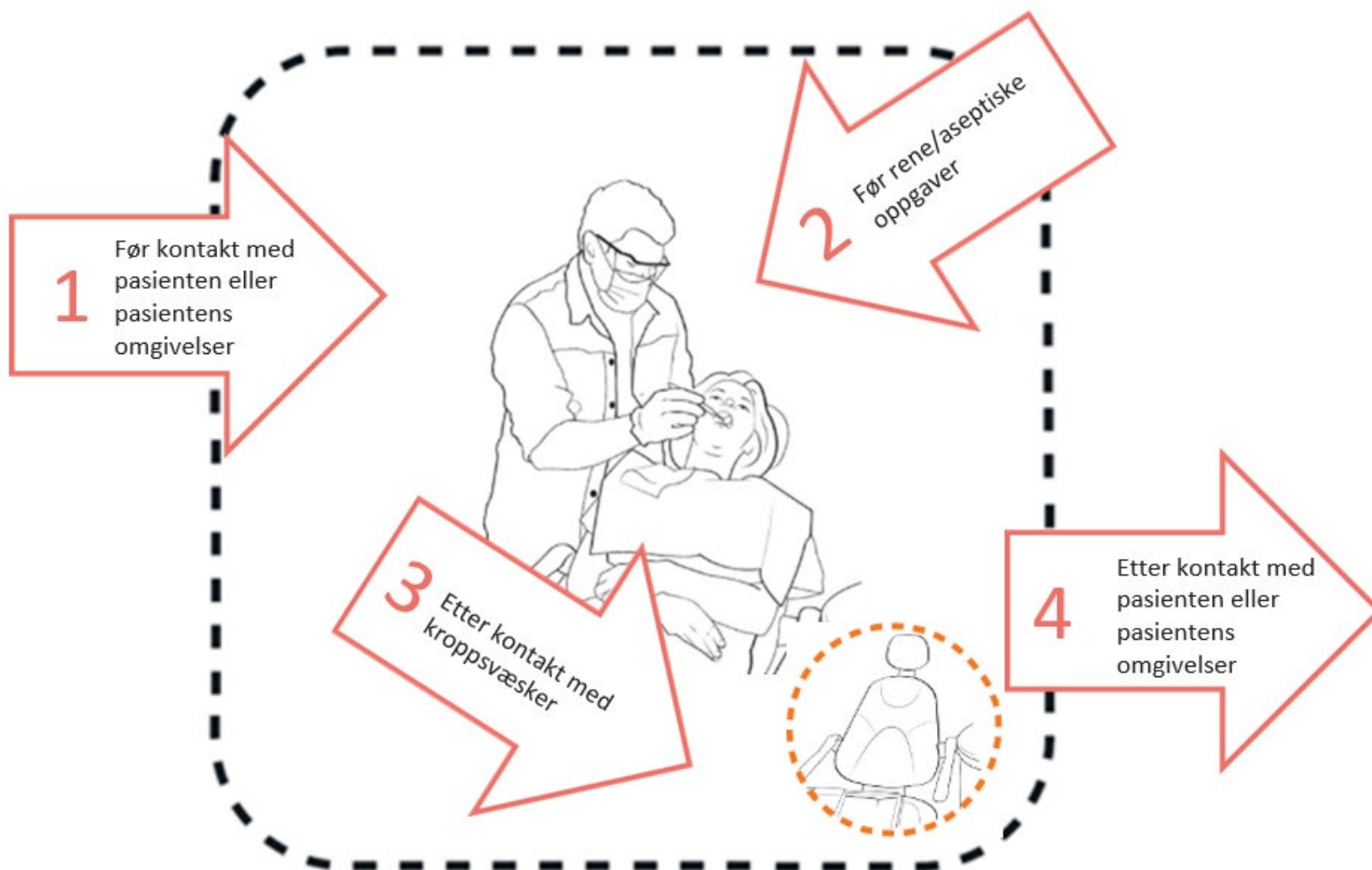

Håndhygiene – kort om når og hvordan

Når skal håndhygiene utføres?

Indikasjoner for håndhygiene i tannhelsetjenesten

Hvordan bør håndhygiene utføres?

Hånddesinfeksjon eller håndvask med såpe og vann?

- Håndvask med såpe og vann og hånddesinfeksjon er begge effektive og gode metoder for håndhygiene.
- Det er tilstrekkelig å utføre enten håndvask eller hånddesinfeksjon.
- Å rutinemessig utføre begge metoder vil gi en økt belastning på huden på hendene.

Hansker – et viktig smitteverntiltak

Riktig brukt er engangshansker et viktig smitteverntiltak.

Feil bruk av hansker kan derimot øke smitterisikoen.

Det er avgjørende å kjenne til når og hvordan håndhygiene utføres og hansker skal brukes.

Hansker – viktige prinsipper

Bare når det trengs!

- Rene engangshansker beskytter personell i tannhelsetjenesten mot eksponering for kroppsvæsker og potensielle smittestoffer.
- Hansker er anbefalt som et supplement til håndhygiene, ikke som en erstatning.
- Hansker har små hull, og hendene kan forurennes når hanskene tas av.
- Hansker bør ikke desinfiseres, men heller skiftes når de blir kontaminerte.
- Behovet for håndhygiene er det samme, uavhengig av om hansker benyttes eller ei.
- Hansker blir forurenset med kroppsvæsker og mikroorganismer under bruk. Inventar og utstyr som berøres med brukte hansker, vil som følge av dette, bli kontaminert.

Indikasjoner for bruk av hansker

Husk håndhygiene før og etter bruk av hansker

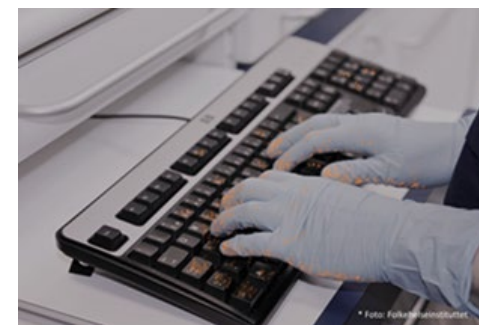
- Direkte pasientkontakt
 - Når det forventes kontakt med blod, sekreter og slimhinner
- Indirekte pasientkontakt
 - Ved håndtering av urent utstyr
 - Ved håndtering av skadelige kjemikalier og legemidler
 - Ved fjerning av søl av kroppsvæske
 - Ved avfallshåndtering

Når trenger du *ikke* engangshansker?

Noen eksempler

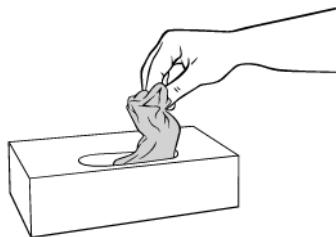
- Ved håndhilsing
- Bruk av telefon
- Dokumentasjon på data
- Trykke på knapper, f.eks. når det tas røntgenbilde
- Innstilling av stolen og annet inventar

Påkledning av hansker

Utfør håndhygiene.

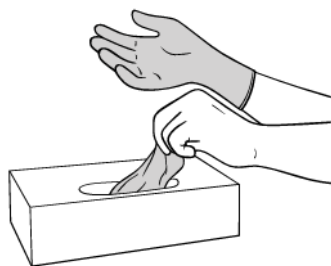
Ta en hanske ut av hanskeboksen. Unngå å berøre de andre hanskene i boksen.

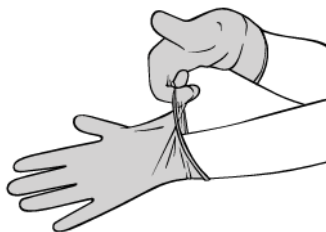
Hold hansken øverst i mansjetten. Berør minst mulig av hanskens utside.

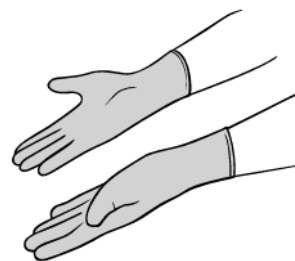
Ta hansken på første hånd.

Ta en ny hanske ut av esken. Unngå å berøre de andre hanskene i boksen og berør minst mulig av hanskens ytterside med bar hud.

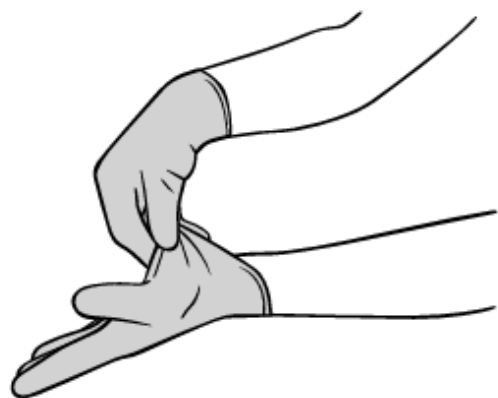
Ta på andre hanske. Unngå berøring av bar hud med den behanskede hånden.

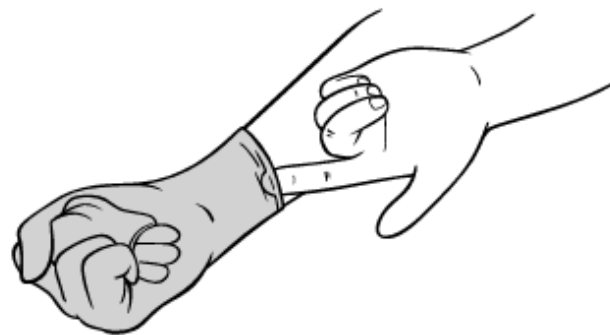
Når hanskene er tatt på, unngå unøwendig berøring av gjenstander før oppgaven utføres.

Avkledning av hansker

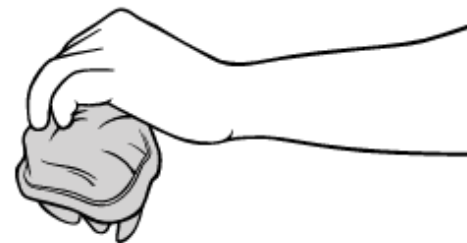
Unngå å kontaminere hendene når hanskene tas av

Grip utsiden av hanskemansjetten. Dra hansken av med rolig bevegelse slik at hansken vrennes.

Hold hansken i den hanskebeklede hånden. Plasser pekefinger på innsiden av hanskemansjetten. Dra hansken rolig av slik at den vrennes over hansken som holdes i hånden. Kast hanskene.

Utfør håndhygiene.

Bruk av hansker i kontakt med smitteførende pasienter

- Prinsippene for bruk av hansker (og annet verneutstyr) er de samme for pasienter med kjent smitte som for alle andre.
- Organiser arbeidet fra rent til mer urene områder.
- Ved en ny ren oppgave der hansker må benyttes, tas hansker av, håndhygiene utføres før nye hansker tas på.
- Det er også viktig å tenke på beskyttelse av arbeidstøyet.
- Uniten rengjøres og desinfiseres etter at undersøkelsen er ferdig.

Andre viktige prinsipper rundt valg og bruk av hansker

Hvilke hansker bør brukes?

Hansker er kategorisert som personlig verneutstyr

- Det anbefales lateks- eller nitrilhansker.
- Vinylhansker anbefales ikke til bruk i tannhelsetjenesten.
- Hansker med lang mansjett bør vurderes.
- Hansker skal være CE-merket og innfri følgende standarder:
 - EN ISO 374 (del 1–5) – Beskyttelsehansker mot kjemikalier og mikroorganismer
 - EN 455 (del 1-4) – Medisinske engangshansker
 - MDR (EU 2017/745) og PPE (EU 2016/425)

Oppbevaring

- Hanskeboksen bør plasseres slik at rene hansker ikke forurenses.
- Hanskeboksen bør plasseres i egne hyller/veggstativ og i god avstand til servant og behandlingsstolen.
- For å ikke forurense hanskeboksen eller de andre hanskene, bør håndhygiene utføres før hansker tas på.
- Det er viktig å ta ut en og en hanske, slik at en unngår å forurense flere hansker i boksen.

Bruk av pinsett

Unngå å kontaminere utstyr

Bruk av en ren pinsett kan være et alternativ for å hente ut utstyr fra skuffer.

- Pinsetten må oppbevares slik av spissen holdes ren.
- Ta en ny pinsett mellom hver pasient.

Hansker og hudirritasjon

Alle hansker kan fremkalle hudirritasjon

Forebyggende tiltak

- Ha tørre hender når hanskene tas på.
- Bruk kun hansker når det er behov.
- Velg hånddesinfeksjon fremfor håndvask dersom det er mulig.
- Påfør hånddesinfeksjon kun på tørre hender.
- Benytt regelmessig hudpleieprodukter (fet krem uten parfyme).

Ved håndvask

- Benytt lunkent (ikke varmt) vann.
- Fukt hendene før såpen tilføres.
- Benytt såper som er dokumentert milde for hendene.
- Skyll godt av alle såperester.
- Benytt mykt, absorberende papir av god kvalitet.

Oppsummering

- Riktig bruk av hansker i kombinasjon med håndhygiene er viktig for å forebygge smitte i tannhelsetjenesten
- Urene hansker er en kilde til kontaminering av rent utstyr i uniten. Skift derfor hansker ofte.
- Hansker reduserer, men eliminerer ikke forurensing av hendene.
- Hansker erstatter aldri håndhygiene.

Referanser

- [Håndbok for håndhygiene i helsetjenesten](#)
- [Temaside om håndhygiene i helsetjenesten](#)
- [Faglig anbefaling for smittevern i klinisk odontologisk praksis](#)